

DRÁMA

=> ÉRETTSÉGI

Olvasmány-ajánlás emelt szintű érettségihez (TÖREDÉK!)

Javaslattevő: Wenczel Imre

((Vigyázat! A lista nem teljes, még csak elkezdtem összeállítani... Egyébként valószínűleg mindig is töredékes marad. MINDENT senki sem tud/akar... elolvasni.))

Mitológia/mítoszok, mesék, mondák, legendák (véleményem szerint alapozásképpen ezek a legfontosabbak...)

Olvasandó: Az ókori görög mitológia

Olvasandó: A Biblia

Olvasandó: Aiszóposz-mesék

Olvasandó: Phaedrus-mesék

*****

Olvasandó: Az ezeregy éjszaka meséi

Olvasandó: Magyar népmesék

Charles és Mary LAMB : Shakespeare-mesék

Olvasandó: Lafontaine-mesék

Olvasandó: Grimm-mesék

Olvasandó: Andersen-mesék

Olvasandó: Hauff-mesék

(...)

Esztétikai írások, elméleti anyagok, elemzések

(a művekről való gondolkodásra, azokkal való szembesülésre, párbeszédre készítenek fel => Elemzést tanulni csak elemzések olvasásából lehetséges!)

Pl.:

Platón (427—347)

Olvasandó: Szókratész védőbeszéde (395 körül)

Olvasandó: Lakoma

Olvasandó: Állam (részletek, pl. a „barlang”-metafora)

Törvények

Olvasandó: Arisztotelész: Poétika (áttekintés és fontosabb részletek)

Olvasandó: Boileau: Költészettan (áttekintés és fontosabb részletek)

B. Brecht: Kleines Organon für das Theater (Kis organon a színház számára, 1949)

Olvasandó: Bécsy Tamás fontosabb művei

A drámamodellek és a mai dráma (1974);

Drámaelmélet az ontológia és esztétika határán (1978); *A drámaelmélet és a dramaturgia Csokonai műveiben* (1980);
Az önismeret kérdései Örkény István drámáiban (1983);
A dráma lételméletéről (1984);
Az irodalomesztétikai tudásról (1985);
Mi a dráma? (1988); *A dráma esztétikája* (1988);
A cselekvés lehetősége (1988);
A rítus és a dráma (1992).

*****

Epikai művek (a legtöbb drámai alkotás alapját képezik; egyébként is követelmény minden humán érettségin!)

(Úgy vélem, itt a legfontosabb a mese, az eposzok és a mesék ismerete – de nem árt a korszakalkotó novellák és regények olvasása sem!)

Például:

Homérosz

Olvasandó: Íliász

Olvasandó: Odüsszeia

Vergilius

Olvasandó: Aeneis

Petronius (Arbiter, ? — Kr. u. 66)

Satyricon

Apuleius (Lucius, kb. 125—180)

szatirikus kóperegénye *Az aranyszamár* (Asinus aureus, kb. 175)

Seneca (Lucius Annaeus, Kr. e. 4 — Kr. u. 65), sztoikus filozófus

Erkölcsi levelek (Epistulae morales, 63—64).

Dante Alighieri

Olvasandó: *Isteni színjáték*

...

.....

.....

.....

.....

.....

Cervantes (Miguel de, Saavedra, 1547—1616)

Olvasandó: Az elmés nemes Don Quijote de la Mancha (El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha, 1604, 1615)

Csehov

Olvasandó: A csinovnyik halála

A 6-os számú kórterem

Fájdalom

Bánat

Unalmas történet

A mezzaninos ház

Az irodalomtanár

A pöszmétebokor

Gogol

Esték egy gyikanykai tanyán

Olvasandó: Az orr

Olvasandó: A köpönyeg

Bulgakov

Színházi regény (1937)

Olvasandó: A Mester és Margarita (1940)

Kleist

Kolhaas Mihály

Drámák, drámai költemények

ÓKORI GÖRÖG

Aiszkülosz:

A leláncolt Prométheusz

Perzsák

Heten Théba ellen

Oreszteia:

Olvasandó: Agamemnón,

Olvasandó: Áldozatvivők (Khoéphoroi),

Eumeniszek

Szophoklész:

((Triptolemosz));

Aiasz,

Trakhiszi nők,

Olvasandó: Oidipusz király,

Olvasandó: Antigoné,

Oidipusz Kolonoszban,

Philoktétész,
Olvasandó: Elektra

(Példák magyar fordításokra:
Olvasandó: Bornemisza Péter: Elektra 1558;
a Philoktétész első felét a fiatal Arany is lefordította 1843-44.
A két Oidipusz-tragédiát pl. Babits Mihály ültette át magyarra.)

Euripidész
Elektra, bem. 413
Iphigeneia a tauruszok között, bem. 412
Olvasandó: Hippolütosz, bem. 428
Olvasandó: Médeia, bem. 431
Bakkhánsnők, bem. 405

Arisztophanész
Olvasandó: Lüsizisztraté, bem. 411
A madarak, bem. 414
A felhők, bem. 423
A darazsak, bem. 422
Olvasandó: A béke (bem. 422)

RÓMA
Plautus, Titus Maccius (Kr.e. 250 előtt-184)
A bögre
A kincs
Amphitruo
Olvasandó: A hetvenkedő katona (Miles gloriosus, Kr. e. 200 körül)
A hazug
Szamárvásár

Terentius (Publius, Afer, Kr. e. 195—160)
A testvérek (Adelphoe)
*****

KÖZÉPKOR
A "pantomim", azaz egyetlen színész (mitológiai témájú) táncos némajátéka a római színpadon születik meg, Kr. u. 50 körül.
A "mimus" pedig köznapi témáról szóló zenés-táncos, rögtönzések színjáték, ez Kr. u. 100 körül virágzik Rómában.

A dráma középkori műfajváltozatai zömmel vallásosak.
A "mirákulum" szentek életét, csodáit, mártírhalálát játssza el.
A "misztérium" újszövetségi tárgyról, ill. a bűnbeesésről szól.
A "moralitás" egy-egy valláserkölcsei tételt szemléltet, egymással vitázó allegorikus alakokkal.
Olvasandó: A "passiójáték" a keresztút középkori dramatizálása.

Nem vallásos középkori műfajok:

Rögtönzés

Jig

Olvasandó: Vásári komédia

(...)

Macchiavelli

Mandragóra (1519)

Shakespeare:

Olvasandó: Hamlet

Olvasandó: Lear király

Olvasandó: Rómeó és Júlia

Olvasandó: Szentivánéji álom

Makrancos hölgy

Sok hűhó...

Olvasandó: Machbeth

Olvasandó: Vihar

Lope de Vega

Fuente Ovejuna

Olvasandó: A kertész kutyája

Calderon

Olvasandó: Az élet álom

Racine:

Olvasandó: Phaedra

Molière:

Olvasandó: A kényeskedők (1659)

Olvasandó: Don Juan (1665)

Olvasandó: Mizantróp (1666)

Olvasandó: A fösvény (1668)

Olvasandó: Tartuffe (1669)

Olvasandó: Úrhatnám polgár (1670, balett-komédia)

*****

Csokonai:

Olvasandó: Karnyóné

Olvasandó: Dorottya

Katona József:

Olvasandó: Bánk bán

Vörösmarty:
Olvasandó: Csongor és Tünde

Molnár Ferenc:
Olvasandó: Lilom

Örkény István:
Olvasandó: Tóték

Sütő András:
Olvasandó: A lócsiszár virágvasárnapja

*****

Csehov:
Platonov (1881)
Ivanov (1887)

Olvasandó: Sirály (1896)
Olvasandó: Ványa bácsi (1897)
Olvasandó: Három nővér (1901)
Olvasandó: Cseresznyés kert (1904)

Bulgakov
A Turbin család napjai (1926)
Menekülés (1928)
Zoja szalonja (1926)
Bíborsziget (1928)
Iván, a Rettentő (1931)
Képmutatók cselszövése (1932)
Olvasandó: Puskin utolsó napjai (1936)
Olvasandó: Molière úr élete (regényes életrajz)

Bertolt Brecht

Baal (1919),
Dobszó az éjszakában (Trommeln in der Nacht, 1922),
A városok sűrűjében (Im Dickicht der Städte, 1923),
Egy fő az egy fő (Mann ist Mann, 1926),
Mahagonny városának tündöklése és bukása (Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny, 1929),
Carrar asszony puskái (Die Gewehre der Frau Carrar, 1937),
Rettegés és ínség a Harmadik Birodalomban (Furcht und Elend des Dritten Reiches, 1938)
Galilei élete (Das Leben des Galilei, 1938/39)
A Kaukázusi krétakör (Der kaukasische Kreidekreis, 1945)
Állítsátok meg Arturo Uit! (Der aufhaltsame Aufstieg des Arturo Ui, 1941)

*****

Olvasandó: Koldusopera (Dreigroschenoper, 1928 – zene: Kurt Weill)
Olvasandók: Kurázi mama és gyermekei (1938-39)
Olvasandó: A szecsuaní jólélek (Der gute Mensch von Sezuan, 1942)

Beckett:

Olvasandó: Godot-ra várva, 1952;

A játszma vége, 1957

Arthur Miller:

Olvasandó: Az ügynök halála

Mrozek:

Olvasandó: Tangó

Lírai alkotások

(...)